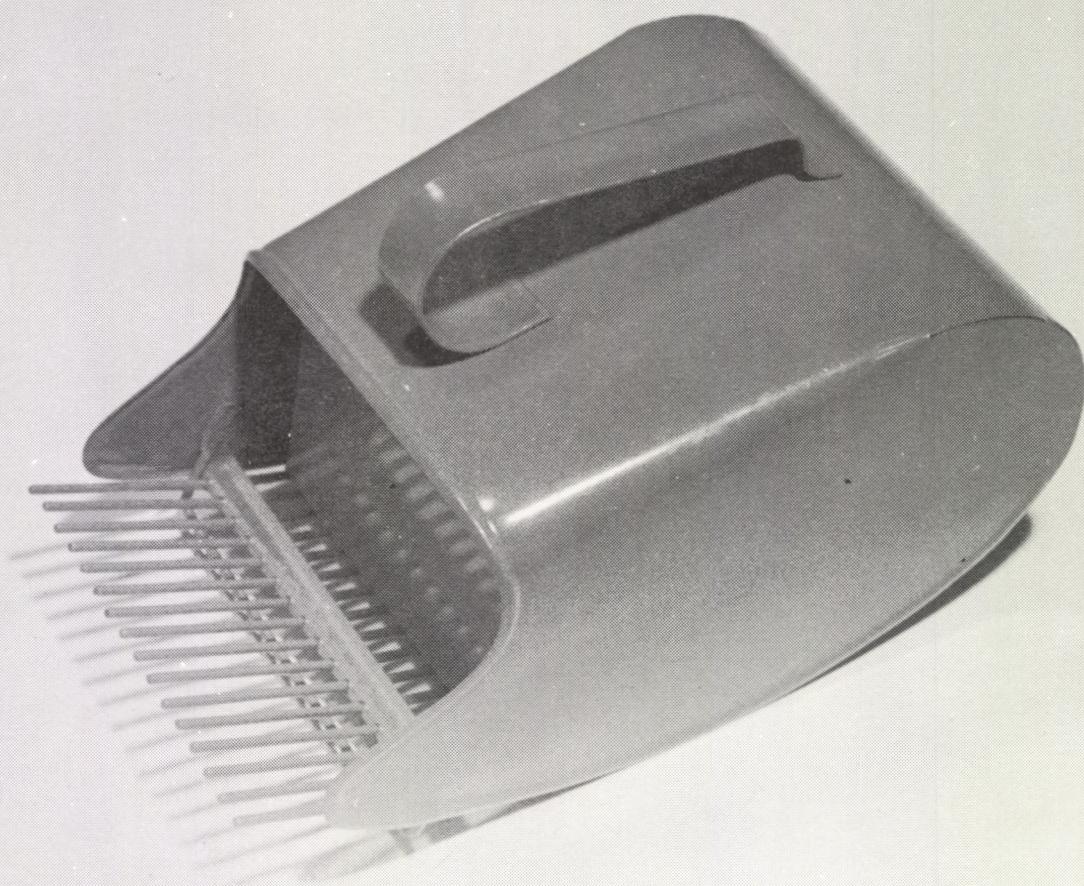

METSÄNTUTKIMUSLAITOS

**ROVANIEMEN TUTKIMUSASEMAN
TIEDONANTOJA 16**

OLLI SAASTAMOINEN

**HAVAINTOJA MARJASTUKSEN JA SIENESTYKSEN
TALOUDESTA**

ROVANIEMI 1978

METSÄNTUTKIMUSLAITOS
ROVANIEMEN TUTKIMUSASEMAN
TIEDONANTOJA 16

Olli Saastamoinen

HAVAINTOJA MARJASTUKSEN JA SIENESTYKSEN
TALOUDESTA

Rovaniemi 1978

SISÄLLYS

	sivu
1. JOHDANTO.....	3
2. MARJASTUS JA SIENESTYS TALOUDELLISENA KÄSITTEENÄ..	4
3. TALTEENOTETTU SATO JA SEN KÄYTTÖERÄT.....	5
3.1. Talteenotto vuosina 1860-1965.....	5
3.2. Kotitalouksien käyttö.....	5
3.3. Vienti.....	6
3.4. Teollisuuden käyttö.....	7
3.5. Muu käyttö.....	7
3.6. Poimintatulot.....	7
4. KERÄILYN ARVO VUOSINA 1971 ja 1976.....	8
VIITEKIRJALLISUUS.....	10
KUVAT.....	12
TAULUKOT.....	14

1. JOHDANTO

Metsämarjoihin ja sieniin kohdistuva tutkimus lienee tällä hetkellä laajempaa ja monipuolisempaa kuin koskaan aikaisemmin. Sen ansiosta tietomme marjojen ja sienien biologisista satomahdollisuuksista ovat olennaisesti parantumassa. Tutkimus on suuntautunut myös monille aikaisemmin vähän tutkituille alueille. Esimerkkinä mainittakoon biologisen tuotannon kannalta keskeinen kysymys metsien käsittelyjen monitahoisista vaikutuksista satoihin.

Marjastuksen ja sienestyksen talouteen liittyvää selvitystyötä on myös tehty eri tahoilla. Sen myötä muun muassa alueellisia poimintatuloja koskeva tietous on merkittävästi laajentunut. Tutkimus on kohdistunut myös marjojen ja sienien jalostamisen ja markkinoinnin ongelmiin.

Kuitenkin kuvamme marjojen ja sienien keräilytuotannon taloudellisesta arvosta lienee edelleen epätasainen ja jäsentymätön. Tähän viittaa se, että metsiemme marja- ja sienisadon taloudellisesta merkityksestä esitetään sekä kovin vaatimattomia että tavattoman suuria arvioita.

Seuraavassa tarkastellaan marjojen ja sienien keräilytuotannon käsitettä taloustieteessä, esitetään eri tilastolähteistä koottuja tietoja kerätyn sadon määristä ja arvoista ja pyritään niiden avulla hahmottamaan kokonaiskuvaa marjojen ja sienien keräilytuotannon arvosta.

Aineiston keräämisessä on avustanut HANNELE NIVALA. Prof. LAURI HEIKINHEIMO on lukenut käsikirjoituksen. RITVA SCHRODERUS on kirjoittanut sen puhtaaksi. Heille ja muille tutkimusta avustaneille kiitokseni.

2. MARJASTUS JA SIENESTYS TALOUDELLISENA KÄSITTEENÄ

Metsämarjojen ja sienien keräily luetaan kansainvälisen elinkeino-
luokittelun mukaan metsätalouden tuotantoon (KUNNAS 1973). Niinpä
maassammekin tehdään vuosittain metsätalouden kansantuote-erän
laskentaa varten arviot marjojen, sienien ja muiden keräilytuot-
teiden tuotannon arvosta.

Toisin kuin esimerkiksi puu metsämarjat ja sienet kuuluvat niihin
metsän tuotteisiin, joiden ottamista ei ole pidätetty maanomis-
tajan yksinoikeudeksi. Metsämarjojen ja sienien keräämiseen on
kaikilla yhtäläinen oikeus. Se kuuluu osana perinteisiin joka-
miehen oikeuksiin. Tällä on tietysti hyvin suuri merkitys sadon
hyväksikäytön kannalta. Samalla se merkitsee sitä, että marjoilla
ja sienillä ei ole "kantohintaa" niinkuin puulla. Taloudellisessa
mielessä marjoilla maassa ei ole "hintaa" eikä "arvoa" muuten
kuin potentiaalisesti keräilyn kohteena.

Arvon marja- ja sienisadolle antaa vasta siihen liitetty ihmistyö.
Marjojen ja sienien arvo muodostuu siitä työstä, jonka poimijat
tekevät niitä hakiessaan, poimiessaan ja kuljettaessaan käyttö-
tai myyntipaikalle. Poimintapalkkiot ovat työpalkkoja. Kansan-
talouden tilinpidossa koko keräilytoiminnan arvo katsotaankin
työtuloksi (KUNNAS 1973).

Vertailtaessa marja- ja sienisadon arvoa esimerkiksi puuntuotan-
non arvoon tehdään usein se erehdys, että oletetaan marjoilla ja
sienillä metsässä (maassa) olevan se arvo, joka niillä on vasta
myyntipaikalla sen jälkeen kun niihin jo on liittynyt poimijan
työ. Paras tapa verrata keräilyn ja puuntuotannon arvoa on tar-
kastella niitä samassa "tuotantovaiheessa": lähinnä vertaamalla
puun hankinta-arvoa ja marjojen ja sienien arvoa ostajan luona.

Kansantulolaskennan periaatteiden mukaan vain talteenotetulla
sadolla on arvoa. Tuotannon (talteen otetun sadon) arvoon lue-
taan sekä kotitarvekäyttö että markkinoitu osa tuotantoa.

3. TALTEENOTETTU SATO JA SEN KÄYTTÖERÄT

3.1. Talteenotto vuosina 1860 - 1965

KUNNAS (1973) on julkaissut Suomen metsätaloustuotantoa vuosina 1860 - 1965 käsittelevässä teoksessaan kansantulolaskentaa varten kerätyt tiedot talteenotetuista keräilytuotteiden määristä. Vaikka tiedot niistä on kansantulolaskentaa varten voitu hyväksyä melko väljin virherajoin ovat ne hyvin kiinnostavia.

Metsämarjojen ja sienten keräilymäärät ovat olleet suurimmillaan 1940-luvulla, keskimäärin 34 milj.kg/vuosi (kuva 1). Suurin kerätty määrä on kirjattu vuodelta 1943, jolloin on poimittu 47 milj. kg metsämarjoja ja 17 milj. kg sieniä. Keskimääräinen marjojen ja sienten talteenotto vuotta kohti 1950-luvulla oli 23 milj. kg ja 1960-luvun alkupuolella 18 milj. kg.

Talteenoton viimeaikainen kehitys on eräiltä osin - kuten aikaisemminkin - puutteellisesti tunnettu. Seuraavissa kohdissa tarkastellaan käytettävissä olevien tietojen perusteella kotitalouksien käyttöä, vientiä, teollisuuden käyttöä, muuta käyttöä ja poimintatuloja.

3.2. Kotitalouksien käyttö

Marjojen ja sienten keräilyn arvosta kotitalouksien käyttö muodostaa suurimman osan.

Kotitalouksien käyttämien metsämarjojen ja sienten määristä ja arvoista on tietoja saatavissa kotitaloustiedusteluista. Niitä tekee tilastokeskus viiden vuoden väliajoin. Viimeisimmät ovat vuosilta 1966, 1971 ja 1976. Seuraavassa esitettävät tiedot perustuvat vuosien 1966 ja 1971 kotitaloustiedustelujen lopullisiin ja vuoden 1976 kotitaloustiedustelun ennakkotuloksiin.

Suurin osa, karkeasti 80 - 90 %, kotitalouksien käyttämistä tuotteista metsämarjoista ja sienistä on omia tuotteita, ts. itse

kerättyjä (taulukko 1).

Marjojen ja sienien kulutus kotitalouksissa henkeä kohti oli vuosina 1971 ja 1976 suurempi kuin vuonna 1966 (taulukko 2). Vuonna 1976 kulutus oli jonkin verran pienempi kuin vuonna 1971. Sato- vaihteluiden vuoksi kovin pitkälle meneviä johtopäätöksiä yksittäisten vuosien perusteella ei kuitenkaan voi tehdä. Esimerkiksi vuoden 1976 alhainen sienien käyttö selittynee poikkeuksellisen huonolla sienivuodella.

Alueelliset ja tuotekohtaiset erot ovat suuret. Mustikan käytön lisäys on selvästi havaittavissa. Pohjois-Suomessa (Oulun ja Lapin läänit) marjojen käyttö on suurempaa kuin muualla maassa.

Puolukka on edelleen eniten käytetty marja, joskin mustikan käyttö alkaa dla kohta samaa luokkaa (taulukko 3). Sienien käyttö on vieläkin varsin vähäistä. Niiden käytön lisäämiseen lieneekin parhaat mahdollisuudet.

Kotitalouksien käyttämien marjojen ja sienien arvoa kuvaa näihin tuotteisiin käytetyt kulutusmenot (taulukot 4 ja 5). Koska vain pieni osa tuoreista metsämarjoista ja sienistä on ostettuja, osoittavat nämä luvut suureksi osaksi kotitalouksien itse keräämien tuotteiden arvoa tuottajahinnalla hinnoiteltuna. Vuonna 1971 kotitalouksien käytön arvo oli 88 milj. mk. Tästä itse kerättyjen tuotteiden arvo oli 78 milj. mk. Vuonna 1976 kotitalouksien käytön (omat ja ostetut tuotteet) arvo oli ennakkotietojen mukaan 165 milj. mk.

3.3. Vienti

Vietyjen metsämarjojen ja sienien määrä ja arvo tunnetaan jokseenkin hyvin ulkomaankauppatilastojen perusteella. Tosin etenkin Lapista yksityisten ruotsalaisten ja norjalaisten keräämät tai ostamat marjat jäävät tilastojen ulkopuolelle (RAUTAVAARA 1970).

Metsämarjojen vienti oli suurimmillaan 1920-luvulla, keskimäärin 4 milj. kg vuodessa (kuva 2). Vuonna 1924 sen osuus metsätalouden ja puunjalostusteollisuuden viennistä oli 0,5 % (KOVERO 1928). Tärkein vientimarkki on edelleen puolukka. Sienien vienti on vähäistä. Tällä vuosikymmenellä metsämarjojen ja sienien vienti on ollut yhtä suurta kuin 1920-luvulla. Vuonna 1976 viennin arvo oli 29 milj. mk (taulukko 6).

3.4. Teollisuuden käyttö

Luonnonmarjoista valmistetaan teollisesti säilykkeitä, juomia, tiivisteitä ja pakasteita. Niitä on käytetty myös maitotaloustuotteiden maustamiseen. Jonkin verran marjoja käyttää kemian teollisuuskin. Sienistä valmistetaan mm. säilykkeitä (SUHONEN 1974, PIENIMÄKI 1975).

Teollisuuden raaka-aineenaan käyttämistä kotimaisista (ja ulkomaisista) metsämarjoista ja sienistä on tiedot teollisuustilastossa. Vuosina 1970-75 teollisuuden käyttö oli keskimäärin 2 milj. kg ja arvoltaan 7 milj. mk (taulukko 7).

3.5. Muu käyttö

Kotitalouksien, viennin ja teollisuuden ohella metsämarjoja ja sieniä käytetään ravintoloissa ja ruokabaareissa, työpaikkaruokaloissa, kouluissa, sairaaloissa ja monissa muissa laitoksissa. Tuotteiden hankinta tapahtuu kaupan ja välittäjien kautta sekä suoraan poimijoilta. Tämän ns. muun käytön suuruudesta ja arvosta lienee varsin vähän julkaistuja tilastotietoja.

3.6. Poimintatulot

Markkinoille tulleen kerätyn sadon korvauksena saaduista poimintatuloista ei ole koko maata kattavia tietoja. Sen sijaan viime vuosina on eri tahoilla koottu tietoja alueellisista poimintatu-

loista (Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitos 1976, 1977, POHJOLA 1974, 1976, Kainuun Seutukaavaliitto 1974, SAASTAMOINEN 1977, TAKKUNEN 1977, TUULENKARI 1977). Yhteenvedo näistä on taulukossa 8.

Poimintatulot ovat selvästi suurimmat Kainuussa, Lapissa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Myös Itä- ja Keski-Suomessa poimintatuloilla on merkitystä.

Vuonna 1976 Lapin, Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan tilastoidut poimintatulot olivat yhteensä noin 55 milj. mk.

Poimintatuloilla on erityisesti maaseudulla tärkeä merkitys. Eräs kunnanjohtaja onkin osuvasti todennut, että hilla on hyvin sosiaalinen marja. Se antaa suurimmat tulot syrjäisimpiin kyliin ja suurimmille perheille (RÄSÄNEN 1966). Eräässä kehitysalueiden neuvottelukunnan tutkimuksessa todettiin metsämarjojen ja sienien myynnin maaseudulla olevan ominaista lähinnä pienviljelijöille ja maata omistamattomalle väestölle (Raportti... 1972). Poimintatulojen verottomuus lisää niiden merkitystä poimijoille.

4. KERÄILYN ARVO VUOSINA 1971 JA 1976

Metsämarjojen ja sienien keräilyn arvo koostuu kahdesta osasta: kotitarvekäytön arvosta ja myytyjen tuotteiden arvosta.

Omatoimisesti kerätyt tuotteet muodostavat valtaosan kotitalouksissa kulutetuista tuoreista marjoista ja sienistä. Pieni osa kotitalouksien marjoista ja sienistä hankitaan vähittäis- ja torikaupasta. Tämä osa kuuluu markkinoituun keräilytuotantoon. Sen muut erät ovat vienti, teollisuuden käyttö ja ns. muu käyttö.

Kotitarvekäyttö muodostaa keräilyn arvosta suurimman osan. Koska se tunnetaan vain kotitaloustiedustelujen perusteella, voidaan suhteellisen luotettavasti arvioida metsämarjojen ja sienien keräilytuotannon arvosta tällä vuosikymmenellä esittää ainoastaan

vuosille 1971 ja 1976. Näiltäkin vuosilta puuttuvat tiedot ns. muun käytön arvosta sekä vuodelta 1976 toistaiseksi teollisuuden käytön arvo (taulukko 9). Viennin, teollisuuden käytön, ns. muun käytön ja kotitalouksien ostamien tuotteiden arvosta on vähennettävä välitys-, kuljetus-, varastointi- ym. kustannukset, jotta päästään myytyjen tuotteiden arvoon luovutuspaikalla (poimintapalkkioihin).

Käytettävissä olevien tietojen perusteella voidaan arvioida esittää, että metsämarjojen ja sienien keräilytuotannon arvo vuonna 1971 oli noin 100 milj. mk ja vuonna 1976 noin 200 milj. mk.

Nämä arviot ovat suuremmat kuin kansantulolaskennan yhteydessä tehdyt arviot. Ero selittynee sillä, että kotitaloustiedustelujen tuottamat tiedot kotitalouksien käyttämien tuotteiden arvosta eivät ole olleet käytettävissä keräilyn kansantuote-erien laatimisajankohtina. Lisäksi kansantulolaskennassa keräily muodostaa marginaalierän, jonka selvittämiseen ei ole voitu käyttää paljon resursseja.

Puunkorjuun ja uiton nettokansantuote-erästä metsämarjojen ja sienien keräilyn arvo vuonna 1971 oli 4 % ja vuonna 1976 5 %.

VIITEKIRJALLISUUS

Ennakkotietoja vuoden 1976 kotitaloustiedustelusta.

Tilastokeskus. TU 1977:2.

HONKANEN, S., HORELLI, P., KUJALA, M. & PITKÄLÄ, K. 1976.

Eräiden viljely- ja luonnonvaraistuotteiden sato, tuotanto, markkinointi ja pakastamismahdollisuudet Sisä-Suomessa. Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitoksen julkaisuja, n:o 18. 341 s.

Kainuun Seutukaavaliitto. 1974. Maatalouden liitännäis- ja rinnakkaiselinkeinot Kainuussa. Julkaisu II:3. 130 s.

Kajaani.

Kotitaloustiedustelu 1966. Osa II. Tilastollisia tiedonantoja 51. Helsinki 1972.

Kotitaloustiedustelu 1971. Osa III. Tilastokeskus. Tilastollisia tiedonantoja 55. Helsinki 1977.

KOVERO, M. 1928. Metsätalouden ja puunjalostusteollisuuden tuotteiden kauppa. Maa ja Metsä IV. Porvoo.

KUNNAS, H. 1973. Metsätaloustuotanto Suomessa 1860-1965. Summary: Forestry in Finland 1860-1965. Suomen Pankin julkaisuja. Kasvututkimuksia IV. 192 s. Helsinki.

MÄKINEN, Y. 1972. Suomuuraimen taloudellisesta merkityksestä ja viljelymahdollisuuksista Suomessa. Lapin Tutkimusseuran vuosikirja XIII:10-13.

Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitos. 1976. Lehdistöpalvelu 3/76. Moniste. 5 s.

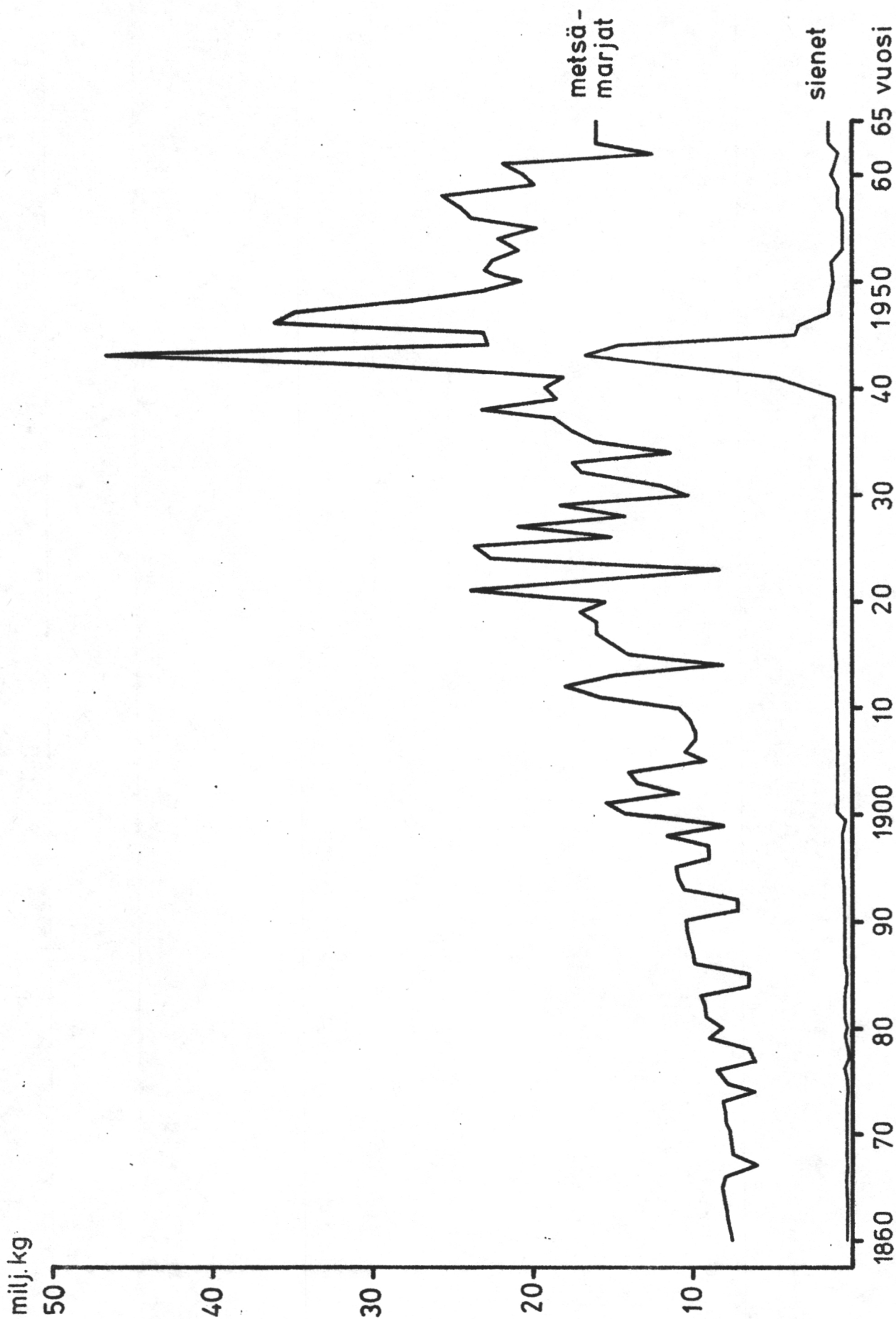
Pellervo-Seuran Markkinatutkimuslaitos. 1977. Lehdistöpalvelu 1/77. Marja- ja sienitiedustelun vv. 1974-76 tuloksia. Moniste. 5 s.

PIENIMÄKI, T. 1975. Ehdotus luonnonmarjojen ja sienien hyväksikäytön tutkimisesta Pohjois-Suomessa. Pohjois-Suomen tutkimuslaitos. Tutkimuspoliittisen ohjelman taustatutkimus n:o 3.

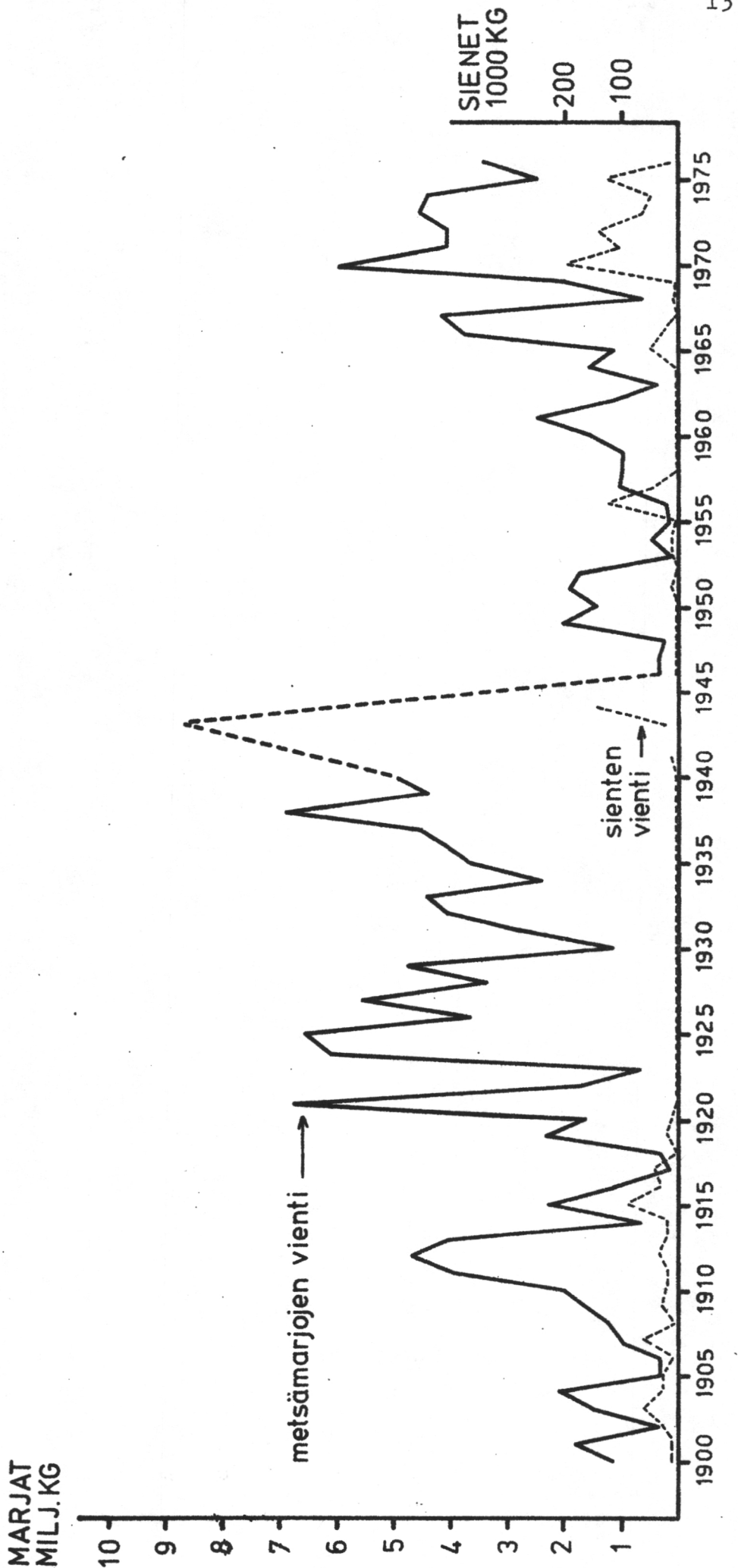
POHJOLA, K. 1974. Keräilytuotteet maatibjen sivuelinkeinona. Rajaseutu 4.

-"- 1977. Luonnontuotteiden keruun ja markkinoinnin mahdollisuuksista haja-asutusalueilla. Rajaseutu 1:14-17.

- Raportti kehitysalueiden maaseutuväestön oloista ja asenteista.
Kehitysalueiden neuvottelukunta. Asennejaosto. Valtio-
neuvoston kanslian julkaisuja 1972:4.
- RAUTAVAARA, T. 1970. Metsä- ja suomarjatalouden näköaloja Pohjois-
Suomessa. Lapin Tutkimusseuran vuosikirja XI:11-19.
- RÄSÄNEN, Y. 1966. Keräilytuotteet talouden tukijana.
Rajaseutu 2:110-114.
- SAASTAMOINEN, O. 1977. Economics of forest uses in Finnish Lapland.
Seloste: Lapin metsien käyttömuotojen taloudellinen mer-
kitys. Silva Fennica 3:162-168.
- SUHONEN, I. 1974. Selvitys luonnonmarjojen keräilyyn, viljelyyn
ja sadon jalostamiseen kohdistuvasta tutkimuksesta.
Tilanne talvella 1974. Kehitysaluerahasto Oy -
Utvecklingsområdesfonden Ab. 17 s. Kuopio.
- TAKKUNEN, N. 1977. Keräilytuotteiden taloudellisesta arvosta.
Esitelmä marja- ja sieniseminaarissa Oulussa 10.12.1977.
Teollisuustilasto. Suomen virallinen tilasto XVIII A. Tilasto-
keskus. Eri vuodet.
- TUULENKARI, A. 1977. Selvitys kauppaan ostetuista luonnonmarjois-
ta Kainuussa vuonna 1976. Kainuun 4H-piiri.
Ulkomaankauppa. Suomen virallinen tilasto I A. Eri vuodet.
- VEIJALAINEN, H. 1977. Luonnonmarjasadot ja niiden käyttö.
Molekyyli 1:5-6.
- Tietoja antanut: Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon
toimisto.

KUVA 1. METSÄMARJOJEN JA SIENIEN KERÄILY VUOSINA 1860-1965.
LÄHDE: KUNNAS 1973.

KUVA 2. METSÄMARJOJEN JA SIENIEN VIENTI VUOSINA 1900-1976.
LÄHTEET: ULKOMAANKAUPPATILASTO, KUINNAS 1973.

Taulukko 1. Omien tuotteiden osuus kotitalouksien kuluttamien marjojen ja sienien kokonaiskulutusmääristä vuosina 1966 ja 1971 kotitaloustiedustelujen mukaan.

	Omien tuotteiden osuus	
	1966	1971 ^x
	%	
Mustikat	88	91
Puolukat, karpalot	79	87
Lakat	79	100
Muut metsämarjat	96	89
Sienet	95	91

^xLaskettu kotitaloutta kohti esitetyistä kulutusmääristä.

Taulukko 2. Marjojen ja sienien kokonaiskulutusmäärät kotitalouksissa henkeä kohden vuodessa kotitaloustiedustelujen mukaan (omat ja ostetut tuotteet).

		KOKONAISKULUTUS		
		1966	1971	1976
		litraa/henkilö		
MUSTIKKA	Etelä-Suomi	1.0	1.8	2.9
	Väli-Suomi	0.9	2.9	3.5
	Pohjois-Suomi	1.0	5.0	7.0
	Koko maa	1.0	2.5	3.6
PUOLUKKA, KARPALO	Etelä-Suomi	3.3	4.6	2.4
	Väli-Suomi	6.1	6.2	4.8
	Pohjois-Suomi	3.9	8.9	11.6
	Koko maa	4.2	5.6	4.2
HILLA	Etelä-Suomi	0.4	0.0	0.1
	Väli-Suomi	0.8	0.0	0.0
	Pohjois-Suomi	1.0	0.6	0.9
	Koko maa	0.4	0.1	0.1
MUUT METSÄ- MARJAT	Etelä-Suomi	0.4	0.1	0.1
	Väli-Suomi	0.6	0.8	0.6
	Pohjois-Suomi	0.4	0.1	0.0
	Koko maa	0.5	0.3	0.2
SIENET*	Etelä-Suomi	0.8	0.6	0.3
	Väli-Suomi	1.5	1.3	0.7
	Pohjois-Suomi	0.4	0.2	0.2
	Koko maa	1.0	0.7	0.4

*kg

Taulukko 3. Marjojen ja sienien kokonaiskulutusmäärät
(omat ja ostetut tuotteet) kotitalouksissa vuosina 1966,
1971 ja 1976 (ennakkotietoja) kotitaloustiedustelujen mukaan.

	Kotitalouksien kokonaiskulutusmäärä		
	1966	1971	1976*
		1000 l	
Mustikat	4 565	11 318	15 474
Puolukat, karpalot	19 573	25 017	18 205
Lakat	1 917	432	607
Muut metsämarjat	2 197	1 300	1 062
Sienet**	4 556	3 226	1 669

*Kotitalouksien kulutuksen ennakkotietojen perusteella laskettu.

**1 000 kg

Taulukko 4. Marjojen ja sienien keskimääräiset kulutusmenot (= itse hankittujen ja ostettujen tuotteiden arvo) ruokakuntaa kohti suuralueittain v. 1971 kotitaloustiedustelun mukaan.

Tuote	K a u p u n g i t		j a		k a u p p a l a t		M a a l a i s k u n n a t			
	Kaikki koti-taloudet	Yhteensä Helsinki	Muu Etelä-Suomi	Helsinki	Väli-Suomi	Pohjois-Suomi	Yhteensä Suomi	Etelä-Suomi	Väli-Suomi	Pohjois-Suomi
Mustikat	16,9	9,2	5,6	7,1	9,3	34,5	26,6	20,3	28,7	42,6
Puolukat, karpalot	31,7	24,4	14,0	21,3	33,3	55,7	41,1	34,9	40,1	64,0
Lakat	3,1	1,1	1,1	0,0	0,4	10,3	5,5	0,7	1,1	32,4
Muut metsä-marjat	1,8	1,2	0,1	0,3	4,2	3,4	2,5	0,8	5,5	0,7
Sienet	5,1	4,4	1,2	6,3	4,8	1,7	5,9	2,6	12,0	1,9
Metsämarjat ja sienet yhteensä	58,6	40,3	22,0	35,0	52,0	105,6	81,6	59,3	87,4	141,6

Kotitaloustiedustelun suuraluejako (myös taulukoissa 2 ja 5):

Etelä-Suomi: Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen ja Kymen läänit sekä Ahvenanmaan maakunta

Väli-Suomi: Mikkelin, Pohjois-Karjalan, Kuopion, Keski-Suomen ja Vaasan läänit

Pohjois-Suomi: Oulun ja Lapin läänit

Taulukko 5. Marjojen ja sienien kulutusmenot (= itse hankittujen ja ostettujen tuotteiden arvo) kotitaloutta kohti suoralueittain v. 1976 kotitaloustiedustelun ennakkotietojen mukaan.

Tuote	Kaikki koti- taloudet	K a u p u n g i t		j a		k a u p p a l a t		M a a l a i s k u n n a t		
		Yhteensä	Helsinki	Muu Etelä- Suomi	Väli- Suomi	Pohjois- Suomi	Yhteensä	Etelä- Suomi	Väli- Suomi	Pohjois- Suomi
Mustikat	36,5	33,8	19,0	29,4	33,7	96,7	41,7	38,4	40,0	55,0
Puolukat, karpalot	58,4	47,1	21,4	26,0	46,6	245,6	78,6	51,5	94,7	118,7
Lakat	5,5	5,5	0,0	4,1	0,0	50,8	5,5	1,4	1,4	29,0
Muut metsä- marjat	2,2	1,0	0,6	0,7	1,2	0,6	4,7	1,3	10,2	0,0
Sienet	6,2	5,6	6,2	5,1	7,1	4,7	7,1	3,4	13,9	2,4
Metsämarjat ja sienet yhteensä	108,8	93,0	47,2	65,3	88,6	398,4	137,6	96,0	160,2	206,0

markkaa

Taulukko 6. Metsämarjojen ja sienien vienti 1970-76
ulkomaankauppatilaston mukaan.

	Metsämarjat		Sienet		Yhteensä	
	1000 kg	1000 mk	1000 kg	1000 mk	1000 kg	1000 mk
1970	5941	21 492	192	405	6133	21 897
1971	4039	11 708	103	376	4142	12 084
1972	4084	10 518	137	810	4221	11 328
1973	4561	12 794	66	297	4627	13 091
1974	4397	16 216	47	186	4444	16 402
1975	2444	11 732	121	541	2565	12 273
1976	3443	29 007	15	115	3458	29 122

Taulukko 7. Metsämarjojen ja sienien käyttö teollisuudessa vuosina 1970-75 teollisuustilaston mukaan.

	1970	1971	1972	1973	1974	1975*
	1000 kg					
SIENET	102	34	24	16	776	702
MUURAIMET	170	142	206	240	165	76
PUOLUKAT	536	620	902	1040	1304	625
MUSTIKAT	499	556	657	768	846	737
KARPALOT	104	175	169	221	150	56
MUUT TUOREET MARJAT	138	271	159	214	274	559
YHTEENSÄ	1549	1798	2117	2499	3515	2755
	1000 mk					
SIENET	276	359	377	229	1920	1214
MUURAIMET	1190	1385	1232	1269	1894	892
PUOLUKAT	1722	1596	1791	2175	3603	3320
MUSTIKAT	1343	1221	1383	1739	2700	3583
KARPALOT	308	518	428	568	455	226
MUUT TUOREET MARJAT	194	328	151	306	461	796
YHTEENSÄ	5033	5407	5362	6286	11033	10031

*ennakkotietoja

Taulukko 8. Tietoja maksetuista poimintapalkkioista.

	1973	1974	1975	1976
	milj. mk			
Lappi	4,8 ¹	1,0 ⁶	3,6 ⁶	20,0 ⁶
Kainuu	6,4 ⁷	9,3 ³	3,1 ³	26,3 ⁸
Pohjois-Pohjanmaa	6,3 ⁹	5,3 ⁹		10,6 ⁵
Pohjois-Karjala		2,8 ²	1,2 ³	2,4 ⁴
Itä-Savo		0,8 ³	1,5 ³	1,5 ⁴
Pohjois-Savo		1,7 ²		
Keski-Suomi		1,1 ²		

¹POHJOLA 1974²HONKANEN ym. 1976³Pellervo-Seuran... 1976⁴Pellervo-Seuran... 1977⁵TAKKUNEN 1977⁶SAASTAMOINEN 1977⁷Kainuun... 1974⁸TUULENKARI 1977 (osa ostoista Oulun ja Pohjois-Karjalan alueelta)⁹POHJOLA 1976

Taulukko 9. Metsämarjojen ja sienien kerätyn sadon käyttöerien arvot vuosina 1971 ja 1976.

	1971	1976
	milj. mk	
Kotitalouksien käyttö	88	165
Vienti	12	29
Teollisuus	6	10*
Muu käyttö

*Ennakkotieto vuoden 1975 teollisuuden käytön arvosta.

- N:o 1. Metsänviljelytutkimuksen työryhmän retkeily Pohjois-Suomessa. 1970.
- N:o 2. Rovaniemen tutkimusaseman alustus- ja keskustelupäivillä pidetyt esitelmät. 1971.
- N:o 3. Tiedotustilaisuuden esitykset. 1972.
- N:o 4. Kullervo Etholén ja Erkki Lähde. "Lapin männyn" kävyn koko. 1972.
- N:o 5. Tiedotustilaisuuden esitykset. 1973.
- N:o 6. Tiedotustilaisuuden esitykset. 1974.
- N:o 7. Erkki Lähde. Männyn taimistojen kunto ja maan lajitekoostumus. 1974.
- N:o 8. Erkki Lähde ja Tapani Pohjola. Maan käsittelyn vaikutus männyn ja kuusen taimien alkukehitykseen. 1975.
- N:o 9. Kullervo Etholén. Kulotustekniikkaa. 1975.
- N:o 10. Eljas Pohtila. Alustavia tuloksia taimistonhoitokokeista. 1975.
- N:o 11. Timo Helle. Porojen talvilaitumista havumetsävyöhykkeessä Olli Saastamoinen. Hakkuutyömaista porojen ravintolähteenä vuoden 1974 kevättalvella. 1975.
- N:o 12. Timo Helle ja Olli Saastamoinen. Porojen laitumet ja lisäruokinta talvella 1974—1975. 1976.
- N:o 13. Teuvo Levula. Urean levitysjankohdasta Pohjois-Suomessa. 1976.
- N:o 14. Kullervo Etholén. Vaahtokäsittelyn käyttömahdollisuudet ja vesakkojen paljasversoruiskutus. 1976.
- N:o 15. Olli Saastamoinen. Näkökohtia Saariselän puuntuotannollisesta merkityksestä. 1976.

Metsäntutkimuslaitos
Rovaniemen tutkimusasema
Eteläranta 55
96300 Rovaniemi 30
Puh. 991—15 721

